

LAPUAN TUOMIOKIRKKOSEURAKUNNAN YMPÄRISTÖOHJELMA 2026- 2030

HYVÄKSYTTY KIRKKONEUVOSTOSSA 16.12.2025

SISÄLLYS

Esipuhe – Tuomiorovasti Jussi Peräaho.....	2
Hiilineutraali kirkko 2030.....	2
Ympäristöohjelman toteuttaminen ja seuranta.....	2
Tavoitteet	3
tuomiokirkkoseurakunnan ympäristöteot esiin	3
kertakäyttöastioiden määrän vähentäminen ja luomutuotteiden käytön lisääminen	3
vastuullinen sijoittaminen ja hankinnat	3
lastenvaatteet kiertoon	4
Vihreät riparit ja nuorten ympäristöteot.....	4
Luomakunnan virret esiin ja kierrätys kunniaan	4
luomakunnasta huolehtiminen on lähimmäisen rakkautta	4
Seurakunnan kiinteistöt älykkään valon piiriin ja kiinteistöjen energiakatselmukset	5
Hautausmaiden ja viheralueiden inventointi	5
Metsien hiilipäästöt esille.....	5
Taloudellinen ajotapa	6

ESIPUHE – TUOMIOROVASTI JUSSI PERÄÄHO

Kirkon ympäristödiplomi on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon oma ympäristöjärjestelmä, jonka piirissä on nyt ennätysmäärä seurakuntalaisia. Nyt lähes 70% kirkon jäsenistä eli noin 2,4 miljoonaa seurakuntalaista kuuluu sellaiseen seurakuntaan, jolle on myönnetty ympäristödiplomi. Uusia seurakuntia on liittynyt mukaan vuoden 2025 aikana ennätysmäärä, 38.

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa on ollut ympäristödiplomi vuodesta 2021 alkaen. Ympäristödiplomille on haettu jatkoa vuonna 2025. Seurakunnan omassa ympäristöohjelmassa kerrotaan, miten ympäristöasioita hoidetaan seurakunnassamme. Ohjelmaan on kirjattu tavoitteet uudelle ympäristödiplomikaudelle. Tavoitteet antavat suunnan toiminnalle, jonka tarkoituksena sitouttaa seurakunnan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä sekä seurakuntalaisia ympäristöasiaan – toimimaan luomakunnan parhaaksi.

Luomakunta on vastuullamme – se on ilomme!

Jussi Peräaho
tuomiorovasti

HIILINEUTRAALI KIRKKO 2030

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan ympäristöohjelma on toimenpiteiltään alisteinen hiilineutraali kirkko – 2030 strategialle. Se tarkoittaa, että tässä ohjelmassa asetetuilla tavoitteilla Lapuan tuomiokirkkoseurakunta tukee omalta osaltaan kokonaiskirkon strategista tavoitetta hiilineutraaliudesta vuoteen 2030 mennessä.

YMPÄRISTÖOHJELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA

Ympäristöohjelmasta nostetaan erikseen vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan ne teemat, joihin erityisesti panostetaan seuraavan vuoden aikana. Toimintakertomuksessa raportoidaan vuoden ympäristötyö omana osionaan, missä arvioidaan myös vuosittain ympäristöohjelman toteuttamista. Ohjelman toteutumista valvoo seurakunnan ympäristötyöryhmä, joka kokoontuu vuosittain ainakin kahdesti.

Keväällä työryhmä arvioi ympäristöohjelman toteutumista edellisen toimintavuoden aikana sekä tarkastelee vuodelle suunniteltujen toimenpiteiden käynnistymistä. Syksyn kokouksessaan työryhmä asettaa tarkemmat toiminnalliset tavoitteet ympäristötyön osalta alkavalle toimintasuunnitelmakaudelle sekä varmistaa, että kuluvalle vuodelle päätetyt toimenpiteet toteutuvat suunnitellusti.

Ympäristöohjelmaa tarkastellaan ainakin ympäristödiplomin väliarvioinnin yhteydessä ja ympäristötyöryhmän on mahdollista esittää ohjelmaan päivityksiä.

TAVOITTEET

TUOMIOKIRKKOSEURAKUNNAN YMPÄRISTÖTEOT ESIIN

Tuomiokirkkoseurakunnan ympäristötekojen esiin nostaminen: Lapuan sanomiin kirjoitetaan vuodessa 1-3 uutista seurakunnan ympäristötekoihin liittyen.

Mittarit

- Uutiset Lapuan sanomiin kirjoitettu (kyllä / ei, kuinka monta uutista)
- Mainitut ympäristöteot kuuluvat eri työaloille (kyllä / ei, kuinka montaa eri työalaa koskevat)
- Uutisista on tehty päivitys seurakunnan sosiaalisen median kanaviin (Kyllä / ei)

KERTAKÄYTTÖASTIOIDEN MÄÄRÄN VÄHENTÄMINEN JA LUOMUTUOTTEIDEN KÄYTÖN LISÄÄMINEN

Seurakunta arvioi kertakäyttöastioiden käyttöä ja luopuu niistä niiltä osin kuin se on mahdollista. Seurakunta lisää luomutuotteiden määrää keittiössään.

Mittarit

- Kirkkokahveilla käytetään pääsääntöisesti muita kuin kertakäyttöastioita (kyllä / ei)
- Kertakäyttöastioiden määrää on vähennetty (kyllä / ei, missä?)
- Kauraryynien osalta on siirrytty luomuun (kyllä / ei)
- Luomutuotteita on lisätty keittiössä (kyllä / ei, minkä tuotteiden osalta)

Vastuhenkilö: Pääemäntä Kerttu Kultti

VASTUULLINEN SJOITTAMINEN JA HANKINNAT

Seurakunta koostaa ja raportoi vuosittain sijoitustensa ympäristövaikutukset. Hankintojen osalta koostetaan vuosittain yhteenveto hankinnoista, missä huomioidaan myös hankintojen ympäristövaikutukset. Katsaukset käsitellään vuosittain kirkkoneuvostossa ja diplomikauden aikana vähintään kerran valtuustossa.

Mittarit

- Sijoitusten ympäristövaikutukset on koottu yhteen (kyllä / ei)
- Hankintojen ympäristövaikutukset on koostettu yhteen (Kyllä / ei)
- Sijoitusten ja hankintojen ympäristövaikutukset on esitelty kirkkoneuvostolle (Kyllä / ei)
- Sijoitusten ympäristövaikutukset on esitelty kirkkovaltuustolle (Kyllä / ei)
- Hankintojen ympäristövaikutukset on esitelty kirkkovaltuustolle (Kyllä / ei)

Vastuhenkilö: Talousjohtaja Mikko Kymäläinen

LASTENVAATTEET KIERTOON

Järjestetään vähintään kerran vuodessa kierrätystorin lastenvaatteille ja -tarvikkeille keskustan seurakuntatalon päiväkerhotiloissa. Sekä päiväkerholaiset vanhempineen että avointen perhekerhojen kävijät voivat tuoda lastenvaatteita ja -tarvikkeita ja ottaa niitä maksutta.

Mittarit

- Kierrätystori on järjestetty ainakin kerran vuodessa (kyllä / ei)

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuksen ohjaaja, työalajohtaja Liisi Saarimaa

VIHREÄT RIPARIT JA NUORTEN YMPÄRISTÖTEOT

Rippikoulut toteutetaan vihreät riparit periaatteen mukaisesti. Nuorisotyössä toteutetaan vuosittain yksi ympäristöteko yhdessä nuorten kanssa.

Mittarit

- Vihreät riparit periaatetta on noudatettu rippikoulujen suunnittelussa (kyllä / ei)
- Rippikoulutoimintaa on arvioitu [vihreän kädenjäljen](#) periaatteiden mukaan (kyllä / ei, missä arvioitu)
- Nuorten kanssa on toteutettu ympäristöteko tai tekoja (kyllä / ei, mitä ja kuinka monta)

Vastuhenkilö: Seurakuntapastori, työalajohtaja Tuomas Meurman

LUOMAKUNNAN VIRRET ESIIN JA KIERRÄTYS KUNNIAAN

Virsikirjan juhlavuoden aika ja valmistelussa luomakunnan virsiä pidetään esillä. Musiikkityö korjaa ja kunnostaa soittimiaan mahdollisuuksien mukaan.

Mittarit

- Luomakunnan virsiä on pidetty esillä (kyllä / ei, messuissa tms. laulettu luomakunnan virret)
- Musiikkityön saama lahjoitusharmoni on kunnostettu (kyllä / ei)

Vastuhenkilö: Johtava kanttori Riitta Jukkola

LUOMAKUNNASTA HUOLEHTIMINEN ON LÄHIMMÄISEN RAKKAUTTA

Ympäristöasioita ja -kasvatusta pidetään esillä diakoniatyön järjestämissä kymmenessä eri hartauksissa sekä kirkoissa. Yhteisvastuukeräyksen alussa tiedotetaan yhteisestä vastuusta maailmasta ja

luomakunnasta huomioiden keräyksen aihe. Neljässä eri kahvihetkessä otetaan aiheeksi ympäristökasvatus ja luonto. Diakonian päiväleireillä ja retkillä kiinnitetään huomiota kierrätykseen. Leiri ja retki kohteet valitaan ympäristöasiat huomioon ottaen.

Mittarit

- Ympäristö on ollut esillä vähintään kymmenessä diakonian järjestämässä kirkossa tai hartaudessa (kyllä / ei, määrä)
- Ympäristöteemat on sisällytetty yhteisvastuukeräyksen viestintään (kyllä / ei)
- Ympäristökasvatus ja luonto ovat aiheina ainakin neljässä kahvihetkessä (kyllä / ei, kahvihetkien määrä)

Vastuhenkilö: Johtava diakoniatyöntekijä Minna Kivistö

SEURAKUNNAN KIINTEISTÖT ÄLYKKÄÄN VALON PIIRIIN JA KIINTEISTÖJEN ENERGIAKATSELMUKSET

Tuomiokirkkoseurakunnan omistamien kiinteistöjen ulkovalaistuksessa siirrytään kiinteistö kerrallaan led-tekniikkaan, joka voidaan liittää myös älyjärjestelmään ja vähennetään näin sähkön kulutusta niiltä osin, kun kiinteistöillä ei ole käyttöä. Kiinteistöille suoritetaan energiakatselmus suunnitelmakauden aikana

- Ulkovalaistusremontin yhteydessä siirrytty led-tekniikkaan (Kyllä / ei, mikä kiinteistö)
- Ulkovalaistusremontin yhteydessä siirrytty älyjärjestelmään (Kyllä / ei, mikä kiinteistö)
- Kiinteistölle suoritettu energiakatselmus (Kyllä / ei, mikä kiinteistö)

Vastuhenkilö: Puistopäällikkö Juha Ylinen

HAUTAUSMAIDEN JA VIHERALUEIDEN INVENTOINTI

Hautausmaiden ja viheralueiden inventointi toteutetaan suunnitelmakauden aikana.

Mittarit

- Hautausmaa inventoitu (kyllä / ei, mikä hautausmaa)
- Viheralue inventoitu (kyllä / ei, mikä alue)

Vastuhenkilö: Puistopäällikkö Juha Ylinen

METSIEN HIILIPÄÄSTÖT ESILLE

Metsäomistusten ympäristövaikutukset ovat merkittävä osa seurakunnan hiilipäästöjä. Uudella ympäristödiplomikaudella seurakunta keskittyy etsimään keinoja, joilla se pienentää metsäomaisuudesta johtuvaa hiilijalanjälkeään.

Mittarit

- Seurakunta kartoittaa ja suojelee metsäomaisuuttaan (kyllä / ei, mitä on suojeltu)
- Seurakunta selvittää ja kokeilee jatkuvan kasvun metsänhoitoa jollain metsäpalstallaan (kyllä / ei)

Vastuhenkilö: Talousjohtaja Mikko Kymäläinen

TALOUDELLINEN AJOTAPA

Seurakunta järjestää taloudellisena ajotavan koulutuksen henkilöstölleen suunnitelmakauden aikana.

Mittarit

- Koulutus järjestetty (Kyllä / ei)

Vastuhenkilö: Talousjohtaja Mikko Kymäläinen